

Uudenmaan LAPE / Ketterät kokeilut – tulokortti

Ketterän kokeilun nimi: _ Tiivistetty yhteistyö varhaiskasvatuksen ja perheiden sosiaalipalvelujen välillä, perheterapeuttista työskentelyotetta hyödyntäen _
(maantieteellinen): __Hyrylän alue_____ Kokeilun ajanjakso: __ _Tammi – toukokuu 2018_____

Päivämäärä: __21.9.2017__ Versio: __1__

Tulokortin on laatinut: Heidi Talvenkorpi, Halinen Hannamari, Helena Palola ja Anne Lindroth _____

Lyhyt kuvaus kokeilun tarpeen havaitsemisesta ja historiasta:

Tuusulassa on toteutettu Sokuri projekti vuosina 2003 – 2005. Projektin yhtenä lopputuloksena nähtiin asiakkaiden hyötyvän päivähoiton arjessa mukana olevasta sosiaalitoimen työntekijästä. Projektin päätyttyä tämän kaltainen yhteistyö on hiipunut. Varhaiskasvatuksesta tehdään myös hyvin vähän yhteydenottoja sosiaalitoimeen lapsen tuen tarpeen arvioimiseksi. Konsultaatio viranomaisten välillä on ollut toimivaa ja sen on nähty tukevan arjen työskentelyä. Lape-hankkeessa yhtenä tavoitteena on tunnistaa lasten mahdolliset palvelujen tarpeet ajoissa ja toisaalta tarjota tukea lapsen normaalissa kasvuympäristössä. Lisäksi tavoitteena on kehittää erilaisia integroitumisen muotoja lapsiperheiden palvelujen välille niin vertikaalisesti kuin horisontaalisestikin, siten että asiakas itse on myös osallinen asioissa, jolloin heidän perheen asioita käsitellään. Terapeuttisen ymmärryksen lisääminen lasten ja perheiden palveluissa on myös yksi Lape-hankkeen tausta-ajatuksista.

Mitä tehdään:

Ketteräkokeilu tapahtuu varhaiskasvatuksen toiminta-alueella ilman, että lapsella ja perheellä on asiakkuutta perheidensosiaalipalveluissa. Toiminta pitää sisällään asiakkaille annettavaa ohjausta- ja neuvontaa sekä lyhyt muotoista interventiota perheiden sosiaalipalvelujen erityissosiaaliohjaajan toimesta. Lisäarvon työhön tuo erityispalvelujen työntekijän perheterapeuttinen osaaminen sekä vahva tuntemus perheiden sosiaalipalvelujen ja lastensuojelun palvelujärjestelmän rakenteista. Kokeilulla otetaan askel kohti perhekeskusmallia- asiakas saa palvelunsa samasta pisteestä.

Toiminnan oletetut hyödyt:

Varhaiskasvatuksen asiakkaat kokevat saavansa oikea-aikaista ja oikeassa paikassa tapahtuvaa perheen varhaista tukea. Mikäli lapsen perhe tarvitsee varhaisesta tuesta huolimatta tulevaisuudessa perheiden sosiaalipalveluissa palvelutarpeen arvioita tai asiakkuutta, niin työskentelyä perheiden sosiaalipalvelujen kontekstissa voi jatkaa tuttu työntekijä.

Päiväkodin henkilökunnan hyödyt: Varhaiskasvatuksen henkilökunta saa omassa arjessa konsultaatioapua perheiden sosiaalipalvelujen työntekijältä ja työntekijät kokevat jaetun auttamisen tuomaa helpotusta, mikäli hänellä on syntynyt huoli lapsen tilanteesta ja hän näkee lapsen hyötyvän saamastaan tuesta. Kokeilu lisää päivähoitotyöntekijöiden asiantuntijuutta perheiden ja lastensuojelun sosiaalityön palvelurakenteista. Yleensä palvelutarpeen arviointi on irrallinen päivähoiton kontekstista, mutta tämä lisää lapsen kanssa työskentelevien tahojen tietoisuutta perheen saamista tukitoimista. Asiantuntemus koko perheen kohtaamisessa ja vanhempien kanssa tehtävässä työssä lisääntyy. Monitoimijainen pohdinta lapsen tilanteissa lisääntyy arjessa.

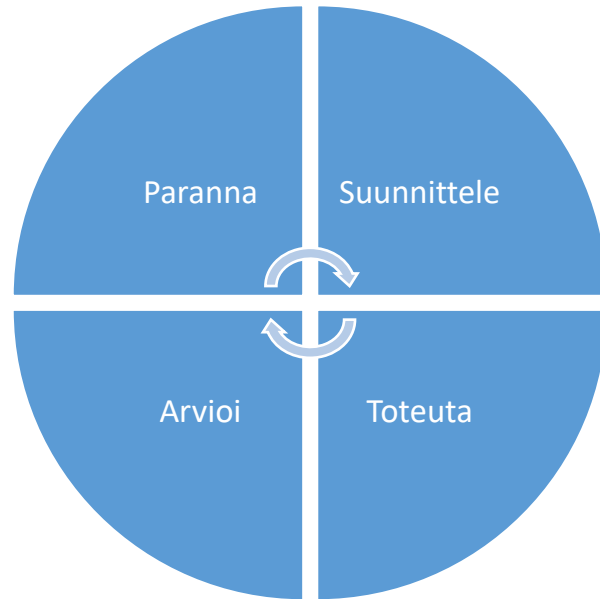
Sosiaalitoimen hyödyt: Sosiaalitoimen ohjausta ja neuvontaa tarvitsevat varhaiskasvatuksen perheet saavat ohjauksen heille tutussa ympäristössä ja palvelutarpeen arviointeihin ohjautuvat perheet hyötyvät laajemmasta kokonaisvaltaisesta palvelutarpeen arviosta.

Tunnistetut riskit:

Toiminnan on pelätty olevan päällekkäistä työtä kasvatus ja perheneuvolan toteuttaman työskentelyn kanssa. Toteutettu työaika on pois perheiden sosiaalipalvelujen erityissosiaaliohjaajan perustyöstä, mutta tavoitteena on, että se vähentää myös palvelutarpeen arviointeja, jotka on mahdollista toteuttaa ohjauksen ja neuvonnan puitteissa.

Asia jota kokeilulla halutaan muuttaa	Nykytila	Tavoitetila	lhannetila	Toimenpiteet	Arviointi Mittari/Seurantatapa	Tarkastelupiste ja vastuuhenkilö(t)
<p>Tavoitteena laajentaa varhaiskasvatuksen ja perheiden sosiaalipalvelujen yhteistyötä asiakkaiden osallisuutta kunnioittaen.</p> <p>Tarjota erityispalvelujen osaamista, varhaiskasvatuksessa olevien lasten käyttöön, heidän omassa toimintaympäristössään.</p> <p>Lisätä varhaisentuen muotoja ja oikea-aikaisten palvelujen tarjoamista asiakkailla perhekeskustoimintamallin idean mukaisesti.</p>	<p>Perheidensosiaalipalvelujen ja varhaiskasvatuksen yhteistyötä tehdään viranomaisten välisenä yhteistyönä ja ”lähete” omaisesti palvelutarpeen arviointien kautta.</p> <p>Useat palvelutarpeen arviot sosiaalitoimenpuolella toteutuvat ohjauksen ja neuvontana, eikä laajamittaisena palvelutarpeen arviona. (Mahdollisesti siis hoidettavissa muilla yhteistyön keinoilla).</p>	<p>Varhaiskasvatuksen asiakkaat kokevat saavansa tukea oikea-aikaisesti varhaisessa vaiheessa.</p> <p>Päiväkodin henkilökunnan ja sosiaalitoimen käsitys erilaisista yhteistyön toimintamahdollisuuksista sekä toisten rooleista asiakkaiden tilanteissa lisääntyy.</p> <p>Ohjaukseen- ja neuvontaan liittyvät palvelutarpeen arviot vähenevät ja asiakasta voidaan auttaa moniammatillisesti heille luonnollisessa elinympäristössä.</p>	<p>Palveluiden kehittämistyöllä varmistetaan palveluiden oikea-aikainen saavuus jossa palveluiden painopistettä on siirretty tavoitteellisesti ennaltaehkäiseviin palveluihin ja varhaiseen tukeen.</p> <p>Asiakasta voidaan tukea hänelle tutussa elinympäristössä ja mahdollinen siirtymisen toisen palvelun piiriin tapahtuu myös yhteistyössä ”liittyneen” työntekijän ohjaamana.</p>	<p>Suunnitteluvaihe: 10/17 – 12/17 Työryhmän jäsenet:</p> <p>Miten toteutetaan: Perheiden sosiaalipalvelujen erityissosiaaliohjaaja käyttää 15% (?) työajasta Mikkolan ja Riihikallion sekä Mainingin päiväkodin alueella liittyen päiväkodin arkeen.</p> <p>Toteutusvaihe: 1/18 -5/18</p>	<p>Palautekysely vanhemmat</p> <p>Palautekysely työntekijät</p> <p>Verrokkikysely yhteistyöstä: Päiväkoti, jossa palvelua ei ole tuotettu ja päiväkotit jossa palvelu on tuotettu.</p>	

--	--	--	--	--	--	--

Kuva PDCA (Mukaiillen Karlöf & Lövingson 2004, 183.)

Demingin ympyrän mallin (plan, act, do, tscheck) ajatuksena on analysoida ja mitata prosesseja ja saada tietoa poikkeamista asiakkaiden vaatimuksissa (Karlöf & Lövingsson 2004, 183).

1. Kuvatkaa ketterä kokeilu tuloskortille.
2. Työryhmä itse määrittää sen, montako tarkastuspistettä kokeilulla on ja kuinka monta kertaa tuloskorttia päivitetään.
3. Tuloskortin päivittämisen yhteydessä tallettakaa uusi versio säilyttäen vanha, jotta prosessi säilyy näkyvissä.
4. Työryhmän nimi riittää, osallistujia ei tarvitse eritellä.
5. Lähettäkää tuloskortti hankepäällikölle maikki.arola@lohja.fi
6. Kokeilun viimeisessä tarkastuspisteessä miettikää, onko kokeilua tarpeen juurruttaa luokaa siinä tapauksessa juurruttamisen suunnitelma samalla tuloskorttipohjalla.
7. Kokeilun päättyessä suorittakaa arviointi ja lähettäkää se hankepäällikölle maikki.arola@lohja.fi

Uudenmaan LAPE / Ketterät kokeilut –loppuarviointi

Ketterän kokeilun nimi: Varhaiskasvatuksen perheohjaaja. Kokeilun toteutusalue (maantieteellinen):Tuusula. Kokeilun ajanjakso:1.1.-31.5.2018

Päivämäärä:_____ Arvioinnin on laatinut:_____

Lyhyt kuvaus kokeilun tarpeen havaitsemisesta ja historiasta: _____

Ketterät kokeilut vaihe	1. Kokeilun sujuminen:	<p>Kokeilu oli sujuva, koska ihmiset olivat tuttuja. Oli helppo lähestyä ja toimia yhteistyössä. Digitaaliset välineet (kaiku ja daisy) auttoivat. Saa- tiin aikaan työnohjausta henkilökunnalle ja tukea perheille.</p> <p>Yhteistyö oli helppoa, pitkälti varmaan juuri tuon tuttuudenkin kautta. Itse en kaikkia kyllä tuntenutkaan entuudestaan: ryhmän jäsen-ten sitou- tuminen yhteisiin tavoitteisiin auttoi nopeasti kokeilua lähtemään liik- keelle.</p> <p>Perheohjaajana työskennelleen Annen vankka kokemus/osaaminen sosi- aalityöstä, varhaiskasvatuksesta sekä psykoterapiasta edes-auttoi siinä, että kokeilu lähti niin hyvin käyntiin – aikahan kokeilulle oli lyhyt ja hämmästyttävän paljon tuli hyötyjä näkyviin näinkin lyhyellä ajalla. Niin useat perheet kuin varhaiskasvatuksen henkilöstö lähtivät toimin- taan mukaan matalalla kynnyksellä</p>
	2. Odotetut ja odottamat- tomat hyödyt:	<p>Perheohjaajan helppo tavoitettavuus ja hyvää tietoa sosiaalitoimen pal- veluista.</p> <p>Jos kokeilu jatkuisi voisimme ennalta ehkäistä vahvempia tukitoimia. Ja lapsiperheet voisivat paremmin.</p>

		<p>Matalan kynnyksen tavoite kyllä täyttyi. Perheohjaaja pystyi tuomaan niin perheille kuin henkilöstölle laajempaa ja myös syvällisempää tietoa ja osaamista. Vaikutti tapahtuvan hyödyllisiä interventioita. Varhaiskasvatuksessa on laaja variaatio Suomessa asuvista perheistä ja samalla monenlaisista haasteista; varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutus ja osaaminen eivät suoraan vastaa näihin haasteisiin. Perheohjaaja toi juuri sellaista osaamista, josta niin perheet kuin henkilöstö hyötyvät – rajapinta hyötyjä esim. sosiaalitoimeen sekä suoraan siihen, miten asioita voi käsitellä perheiden kanssa.</p> <p>Tästä mielestäni tulisi seurata se, että perheohjaajan työ vakinaistettaisiin – tätä osaamista tarvitaan varhaiskasvatuksessa.</p>
	<p>3. Kokeilun aikana havaitut haasteet ja keinot niiden ratkaisemiseksi:</p>	<p>Haasteena aikataulutusta ja allakointi ja hankkeen lyhyt kesto. Hankkeen ajankohta (kevät) vaikeutti tiedotusta, jos olisi jo syksyllä ollut tiedossa olisi vasuissa voinut pohjustaa. Perheohjaajaan yhteydenotto vaatii aikaa ja pohtimista perheiltä.</p> <p>Aikataulutusta, allakointi ja hankkeen lyhyt kesto olivat haasteita minunkin mielestäni. Näihin haasteisiin varmasti parhaiten vastasi perheohjaajan työote. Hankkeen tulisi olla pidempi.</p>
	<p>4. Kokeilun aikana havaitut esteet ja ongelmat joita ei kyetty ratkaista.</p>	<p>En kokenut suuria ongelmia. Suurimmat haasteet ehkä liittyvät juuri tuohon ajan lyhyteen: osa perheistä voi tarvita pidemmän ajan työskentelyyn lähtemisessä.</p>
	<p>5. Kokeilun laajeneminen / supistuminen kokeiluaikana:</p>	<p>Toteutui suunnitellusti.</p> <p>Toivetta tuli kokeilun ulkopuolella olevasta päiväkodista perheohjaajan mukaantulolle perheen palaveriin.</p>

	<p>6. Asiat joiden koitte edistävän kokeilua:</p>	<p>Ohjausryhmän tapaamiset edistivät kokeilua. Jaettiin kokemuksia.</p> <p>Samaa mieltä; kokemusten jakaminen ohjausryhmässä olivat tärkeitä. Myös yksittäiset keskustelutkin henkilöstön kanssa auttoivat hankkeen tutuksi tulemiseen sekä yhteiset palaverit hankkeeseen liittyen päiväko-deissa</p>
	<p>7. Asiat joiden koitte es-tävän/vaikeuttavan ko-keilua:</p>	<p>Kokeilun mahtuminen työnkuvaan oli haasteellista. Jos perheohjaa-jalla olisi ollut käytössä daisyn mahdollisuudet, olisi tiedotus ollut tehokkaampaa.</p> <p>Tuo kokeilun mahtuminen työnkuvaan oli haasteellista myös minun-kin mielestä. Mikäli aikaa olisi ollut enemmän, olisi ehkä omatkin ai-kataulut saanut paremmin suunniteltua hankkeen ehdoilla.</p>
<p>Lapsivaikutusten arviointi</p>	<p>8. Kokeilun odotetut lap-sivaikutukset:</p>	<p>Pysähtymisillä asioiden ääreen on aina vaikutuksia. Tässä kokeilussa se näkyi välittömästi henkilöstön ajattelussa sekä myös toimissa. Erään perheen kohdalla oli näkyvissä nopeita muutoksia myös edellä maini-tuissa. Pitkällä aikavälillä todennäköisesti positiivi-set vaikutukset tule-vat näkyviin selkeämmin – tällaista osaamista tarvitaan.</p>
<p>Juurruttamissuunnitelma</p>	<p>9. Kokeilun jatkuminen:</p>	<p>Jatko olisi hienoa! Jos pystyisimme näin matalalla kynnyksellä tarjoa-maan apua, voisi säästyä varhaiskasvatuksen työaikaa ryhmissä ja veoilla.</p> <p>Näkisimme, että työ olisi sosiaalitoimen puolen työtä, joka olisi jalkau-tunut varhaiskasvatukseen. Tukisi myös esimiestyötä.</p> <p>Tälle pitäisi ehdottomasti tulla jatkoa ja jäädä pysyväksi työmuodoksi. Esim. syrjäytymisen ehkäisemisen painopiste pitää olla varhaisessa vai-kuttamisessa. Tällä hankkeella onnistuttiin jo erinomaisesti pääsemään matalalla kynnyksellä perheiden ja henkilöstön piiriin. Mitä hyötyjä se voisikaan tuoda pitkällä aikavälillä.</p>

--	--	--

Täyttöohje;

1. Kokeilun sujuminen: Kuinka kokeilu sujui? Kuvaile adjektiivein. Kuvaile mitä saatiin aikaan.
2. Odotetut ja odottamattomat hyödyt: Kerro lyhyesti siitä, mitä suoria hyötyjä on havaittavissa. Ennakoi ja oletta, kerro myös millaisia oletettuja hyötyjä uskotaan kokeilulla olevan havaittavissa myöhemmin. Millaisissa mittareissa ja milloin uskotte hyötyjen näkyvän?
3. Kokeilun aikana havaitut haasteet ja keinot niiden ratkaisemiseksi.
4. Kokeilun aikana havaitut esteet ja ongelmat joita ei kyetty ratkaisemaan. Kuvaile myös mitä olisi pitänyt olla toisin, jotta ratkaiseminen olisi ollut mahdollista. Esim. oliko raha- tai tahtotila –asia, vai esim. lainsäädännöllinen asia.
5. Kokeilun laajeneminen / supistuminen kokeiluaikana: Laajeniko / supistuiko kokeilu maantieteellisesti tai sisällöllisesti kokeiluaikana? Miksi?
6. Asiat joiden koitte edistävän kokeilua: Kuvaile myös sattumia ja nk. onnenkantamoisia.
7. Asiat joiden koitte estävän/vaikeuttavan kokeilua: Kuvaile myös asenteita ja epäselvältäkin tuntuja asioita, kuten innostuksen hiipuminen tai hankalat yhteistyösuhteet.
8. Kokeilun odotetut lapsivaikutukset: Kuvaile odotettuja lapsivaikutuksia ja indikaattoreita joiden uskotte todentavan vaikutuksia tulevaisuudessa, milloin?
9. Kokeilun jatkuminen: Onko kokeilun muuttaminen pysyväksi käytänteeksi mahdollista ja järkevää? Miksi? Millaisia kustannuksia juurruttaminen aiheuttaa? Miten juurruttaminen/vakiinnuttaminen mahdollistuu? Kuka / mikä taho jää kokeilun ”isännäksi”? Vaatiiko kokeilu jälkiseurantaa? Vaatiiko vakiinnuttaminen päätöksentekoa kunnalta? Vaatiiko vakiinnuttaminen päätöksentekoa maakunnalta?